

Program för beredskap 2023-2027

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	Datum och §
Ersätter tidigare version	2020-02-18 KF §
Gäller för	KF, nämnder, bolag/koncernen
Diarienummer	KS-2023-833

Innehåll

Inledning.....	1
Syfte	1
Omfattning	1
Ansvar, genomförande och spridning.....	1
Övergripande mål och inriktning	2
Östhammars kommuns övergripande mål och inriktning	2
Kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys	2
Kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar	2
Samordning och samverkan	3
Planering av beredskapsinsatser i Östhammars kommun 2023-2027	3
Övning utbildning	3
Totalförsvarsplanering.....	4
Kontinuitetsplanering	4
Pågående dödligt våld	4
Informationssäkerhet.....	4
Reservkraft, Trygghetspunkter och Nödvatten.....	4
Storskalig utrymning	5
Uppföljning	5
Relaterade dokument	5

Inledning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har undertecknat *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019–2022* (SKL 18/03101)¹. Denna reglerar ersättning, uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med krisberedskap under samma period. Samma parter har även tecknat *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020- med revideringar till och med 2023* (SKR 2022/00754). Överenskommelserna utgår från Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) och Kommunallag (2017:725). *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020- med revideringar till och med 2023* (SKR 2022/00754) utgår även från Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap. Överenskommelserna har förlängts och justerats till att gälla till och med 31 december 2023 (SKR 2022/00754). I enlighet med överenskommelsen har kommunen upprättat Program för beredskap 2023- 2027. Programmet anger kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med beredskap och civilt försvar under mandatperioden. Programmet innehåller följande delar:

- Övergripande mål och inriktning för arbetet med beredskap under mandatperioden.
- Övergripande styrning av arbetet med beredskap i kommunala verksamheter, bolag och kommunalförbund.
- Kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys.
- Kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar.
- Vilken planering avseende beredskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden.

Programmet ska beslutas av kommunfullmäktige senast den 31 december under den nya mandatperiodens första år.

Syfte

Program för beredskap syftar till att skapa en övergripande strategisk inriktning för arbetet med beredskap och civilt försvar i Östhammars kommun.

Omfattning

Program för beredskap omfattar hela Östhammars kommuns verksamhet. Programmet är ett övergripande styrdokument för kommunens utveckling inom beredskapsområdet. Det ska användas som ett inriktande stöd för mer detaljerad och verksamhetsspecifik planering under perioden. Programmets giltighet sträcker sig under perioden 2023–2027.

Ansvar, genomförande och spridning

- Respektive nämnd, verksamhet och bolagsstyrelse i samråd med beredskapsfunktionen ansvarar för att respektive verksamhets beredskapsplanering stämmer överens med inriktningen som fastställs i *program för beredskap 2023-2027*.

¹ Numera har SKL ersatts med SKR, Sveriges Kommuner och Regioner

- Respektive nämnd, verksamhet och bolagsstyrelse ansvarar för att de åtgärder och aktiviteter som planeras genomförs.

Övergripande mål och inriktning

Beredskapsarbete omfattar förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer och störningar i samhällsfunktioner. Syftet med beredskap är att värna befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet och förmågan att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Genom att stärka det civila försvaret bidrar Östhammars kommun till Sveriges totalförsvaret vars mål är att säkerställa förmågan att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

Östhammars kommuns övergripande mål och inriktning

Under mandatperioden ska Östhammars kommun:

- Stärka förmågan att bedriva samhällsviktig verksamhet under olika typer störningar
- Bidra till ett starkt civilt försvar
- Bidra till en god samverkan med aktörer inom länet

Kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys

Östhammars kommuns arbete med risk- och sårbarhetsanalys följer Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter inom området (MSBFS 2015:5). I arbetet ingår bland annat att identifiera samhällsviktig verksamhet, händelser som kan hota upprätthållandet av dessa samhällsviktiga verksamheter samt kritiska beroenden. Arbetet ska ge en samlad bild av risker, sårbarheter och förmåga inom kommunen samt utgöra ett bra underlag för planering och genomförande av åtgärder. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen i Östhammars kommun har utförts utifrån FOI:s modell för risk- och sårbarhetsanalys (FORSA). FORSA-modellen användes i kombinationen med kontinuitetsplaneringsarbetet i syfte att inhämta material till riskanalysen och samtidigt hjälpa verksamheterna framåt i kontinuitetsplaneringen. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen har letts, samordnats och dokumenterats av beredskapsfunktionen under Sektor Verksamhetsstöd.

Samtliga sektorer och verksamheter inom Östhammars kommun har deltagit i arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen. Dessutom har bolag och organisationer inom kommunens geografiska område bidragit med information till analysen. Risk- och sårbarhetsanalysen revideras vart fjärde år enligt 2 kap 1§ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen kommer ge möjlighet till fortsatt analysarbete på respektive verksamhet för att utveckla egna risk- och sårbarhetsanalyser. Program för beredskap 2023-2027 tar avstamp i Risk- och sårbarhetsanalysen 2023-2027 för att ge en korrekt inriktning på beredskapsarbetet.

Kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar

Enligt Lag (2006:544) ska kommuner inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att

1. Olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och

förberedelsearbetet,

2. De krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas, och
3. Informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Utifrån detta lagrum har överenskommelsen mellan MSB och SKR (SKL 18/03101) tagit fram specifika uppgifter som kommunen ska genomföra. Östhammars kommun ska fortsätta arbeta med dessa uppgifter genom att:

Samordning och samverkan

Östhammars kommun ska verka för samverkan och samordning av beredskapsarbetet innan, under och efter en störning. Samverkan och samordning ska kunna ske med interna och externa resurser utifrån det geografiska områdesansvaret.

Den interna samverkan och samordningen ska utvecklas genom att skapa verksamhetsöverskridande samverkansforum för arbete med kontinuitetsplanering och beredskap. Kommunen ska även verka för att kommunens FRG (frivillig resursgrupp) kompetensutvecklas genom utbildning och ska växa i storlek.

Den externa samverkan och samordningen ska utvecklas genom ett närmare samarbete med region och länsstyrelse för samordning och samverkan av hälso- och sjukvården samt socialtjänsten utöver de befintliga nätverk som finns inom länet som Östhammars kommun deltar i. Den externa samverkan ska dessutom utökas till att involvera fler aktörer än i dagsläget inom kommunens geografiska områdesansvar så som föreningar, organisationer och företag. Ambitionen är således att skapa ett brett beredskapsnätverk inom kommunens geografiska ansvarsområde.

En del av arbetet med samordning och samverkan är Östhammars kommuns Inriktning och samordningsfunktion (ISF). ISF beskrivs i *Plan för ledning och samordning vid samhällsstörningar* samt kommer att övas i initiering-, eskaleringsprocesser och rutiner för återgång till normalt arbete. ISF ska även övas i framtagandet av lägesbilder.

Enligt överenskommelsen ska kommuner samordna information till allmänheten vid extraordinära händelser² och säkerställa att VMA kan sändas via utomhusanläggningar. Det är länsstyrelsen som ansvarar för VMA men det är kommunen som sköter underhållet. I Östhammars kommun har räddningstjänsten det ansvaret. Östhammars kommun kommer fortsätta arbetet med fysiska informationspunkter riktade till allmänheten samt utreda alternativa kommunikationsvägar internt och externt.

Planering av beredskapsinsatser i Östhammars kommun 2023-2027

Övning utbildning

Att öva och utbilda ger kommunen verktyg att förbättra sin beredskap och ta vara på de lärdomar som påträffas under hantering av störning samt vid övning. Östhammars kommun ska därför fortsätta att öva och utbilda alla verksamheter inom kommunen. En *Övning och utbildningsplan 2023-2027* kommer att beslutas av kommundirektör senaste den 31:e december och följas upp kontinuerligt.

Östhammars kommuns verksamheter ska även utbildas i beredskapsperspektiv på upphandling och rutiner för detta bör skapas. Inom totalförsvarsplaneringen ska alla medarbetare utbildas i totalförsvar

² Se Östhammars kommun kriskommunikationsplan 2023. Diarienummer:

och höjd beredskap. Östhammars kommun ska även fortsätta delta i de externa samverkansövningar som sker inom länets befintliga nätverk. Slutligen ska allmänhetens kunskap om beredskap och civilt försvar höjas genom riktade kommunikations och utbildningsinsatser så som föreläsningar och informationskampanjer. Särskilt ska skyddsåtgärder vid kärnteknisk olycka förankras i hela kommunen.

Totalförsvarsplanering

För att stärka Sveriges totalförsvar ska Östhammars kommun arbeta med insatser riktade mot att öka det civila försvarets förmåga. De planerade insatserna i kommunens arbete med civilt försvar riktar sig främst mot att skapa och fastställa Östhammars kommuns krigsorganisation samt färdigställa krigsplaceringen av all personal i Östhammars kommun. Östhammars kommun kommer även fortsätta med kommunens säkerhetsskydds- och signalskyddsarbete.

Kontinuitetsplanering

Verksamheterna ska fortsätta att arbeta med sin kontinuitetsplanering genom att befästa planerna i hela verksamheten samt uppdatera, utbilda och öva dessa. De planer som kontinuitetsplaneringen resulterar i ska innehålla påverkan på verksamheten, beroenden av andra verksamheter och tjänster, genomförda preventiva åtgärder samt aktiv handlingsplan vid störning. Planerna ska dessutom innehålla skyddsåtgärderna vid kärnteknisk olycka.

Pågående dödligt våld

Arbetet med handlingsplaner för pågående dödligt våld (PDV) har påbörjats inom sektor bildning under föregående period. Handlingsplaner och rutiner har skapats och övats i vissa skolor i kommunen. Ett nytt begrepp kopplat till PDV i skolmiljö är våldshandlingar med stora konsekvenser i skolan. Östhammars kommun ska fortsätta sitt arbete med våldshandlingar med stora konsekvenser i skolan samt utöka scenariot för PDV till offentliga miljöer. Kontinuerligt ska risker bedömas samt checklistor och planer uppdateras. Personal ska dessutom medvetengöras, utbildas och övas i PDV och våldshandlingar med stora konsekvenser i skolan. Den planerade inriktningen för PDV och våldshandlingar med stora konsekvenser i skolan sker även i samverkan med kommunens brottsförebyggande arbete, andra interna funktioner och sektorer samt polisen. Slutligen ska även interna larm och kommunikationssystem utredas.

Informationssäkerhet

Östhammars kommun ska arbeta proaktivt för att kunna svara mot omvärldens krav och hot, lagar och regler samt undvika IT-attacker och incidenter. Östhammars kommun ska även kunna hantera konsekvenserna om en IT-incident inträffar. Östhammars kommun ska fortsätta genomföra systematiskt riskarbete och uppföljning av åtgärder som leder till att information och data hanteras på ett korrekt sätt och ges ett ändamålsenligt skydd. Ambitionen är att överbrygga diskrepanserna mellan informationssäkerhet, dataskydd, IT- och cybersäkerhet samt digital utveckling. En del av informationssäkerhetsarbetet 2023-2027 är att utbilda i bland annat styrande dokument, rutiner och verktyg som gör det lätt för kommunledning, chefer och medarbetare att arbeta med informationssäkerhet och dataskydd på ett säkert sätt.

Reservkraft, Trygghetspunkter och Nödvatten

Östhammars kommun har ett pågående arbete med reservkraft och trygghetspunkter. Kommunens nödvattenplan har antagits och det vidare arbetet är påbörjat. På kommunens trygghetspunkter ska det finnas tillgång till bland annat vatten och el, dessa system behöver kontinuerligt underhåll inte bara vid aktiv trygghetspunkt utan även vid normalläge. Östhammars kommun behöver arbeta vidare med

driften och organisation kring trygghetspunkter, nödvatten och reservkraft. Personal behöver utbildas till tankvärdar samt utbildas i uppstart och drift av trygghetspunkter och reservkraft. Denna organisation måste tydliggöras och rutiner ska fastställas.

Storskalig utrymning

Östhammars kommun är en av Sveriges kärnkraftskommuner, i och med detta måste kommunen aktivt arbeta med att mildra konsekvenserna om en olycka skulle inträffa. Uppsala Länsstyrelse ansvarar för samordningen av beredskapen för en kärnteknisk olycka. Östhammars kommun ska under perioden arbeta vidare med de planer för utrymning som länsstyrelsen arbetar med på regional nivå. Lokalt ska alla kommunens verksamheter ha kontinuitetsplaner utifrån lokal-bortfall, detta arbete kommer ligga till grund för kommunens arbete med storskalig utrymning.

Uppföljning

Kommunens arbete med beredskap och civilt försvar kommer under mandatperioden att följas upp i kommunens årliga redovisning till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Uppföljning kommer även att ske genom löpande rapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige av beredskapsfunktionen.

Relaterade dokument

Risk och sårbarhetsanalys 2023-2027, KS-2023-729

Plan för ledning och samordning 2023-2027, KS-2023-833